

Want naargelang zijn carrière evolueert, komt hij inderdaad meer en meer in botsing met het gerecht. Sinds '91 wordt hij acht keer gearresteerd en zit hij acht maanden in de gevangenis voor verkrachting, wordt hij gearresteerd voor het neerschieten van twee politieagenten-in-burger (die zaak komt bij gebrek aan bewijzen nooit voor een jury) en loopt er een burgerlijke aanklacht tegen hem in verband met een onduidelijke schietpartij in zijn entourage waarbij een zesjarig jongetje per ongeluk het leven verliest. Op de koop toe sleept de weduwe van een vermoorde politieagent hem en zijn toenmalige platenfirma voor de rechter omdat de dader zou zijn geïnspireerd door 2Pac's anti-politie statements op zijn eerste solo album, *2Pacalypse Now* (toenmalige vice-president Dan Quale viseert datzelfde album in zijn strijd tegen de verloedering van de traditionele waarden in de ontspannings-industrie). Tupac belichaamt gaandeweg de contradicties van de hiphop-cultuur midden jaren '90. De vraag rijst wat deze angry young black man zo woedend maakt. Zijn de rechtszaken die tegen hem lopen terecht of wordt hij er ingeluisd zoals zijn advocaten de publieke opinie willen doen geloven? Is deze jonge zwarte man het symbool-slachtoffer van het systeem of is hij een individu dat alle controle heeft verloren? In een interview (in *The Observer* van juli '96) laat 2Pac er alleszins geen misverstand over bestaan: 'It's going to happen. All the niggas who change the world die in violence. They don't get to die like regular ways. Motherfuckers come to take their lives...'

Die stoere taal verraadt in feite dezelfde inzichten als die van de radicale zwarte activisten uit de jaren zestig, ware het niet dat 2Pac en vrienden er in wezen een heel verschillende ideologie op na houden. In zijn allerlaatste interview (voor *Vibe magazine*) zet hij de dingen nog op een rijtje: 'I tried to see if it was, like a white thing. But everywhere I go with money, they let me in. Everywhere I go with none, they don't let you in. Trust me. That's all it is. It's all about money. When you got money, you got power. I guarantee if people keep supportin' me – just buyin' my records, just goin' to my concerts – I'ma keep givin' money. Everytime I go platinum, I'm puttin' money up for community centers. Everytime I go platinum, somebody's gettin' a big check. I feel like an elected official.' Dat heftig sermoen kan tellen qua reduceren van politieke inzichten tot slogans op maat van de short-attention span van de MTV-kijker. Maar tegelijkertijd imponeert het ook omwille van zijn onontkoombare autobiografische logica. Dit lijkt verraad op een volgende stap in een vertrouwde evolutie. Zelfs de internationale regenboog-

fractie van have-nots blijkt niet ver meer af wanneer de rapper aan zijn cynisch inzicht meteen een dreigende belofte toevoegt: 'I represent five million fuckin' sales. And no politician is even checkin' for us. But by the next election I promise I'll be sittin' across from all the candidates. I promise you! I'ma be so far from where I am now in 4 years – God willin' I'm alive – it's on! I guarantee we will have our own political party. It won't just be for blacks. It's gon' be for Mexicans, for Armenians, all you lost-tribe muthafuckas. We need to have our own political party 'cause we all have the same muthafuckin' problems. We built this nation and we get none of the benefits.'

De energie is er en aan stijl geen gebrek, maar de feiten en dus de analyse ontbreken. Werden de gemoedswisselingen bij George Jackson nog willens nillens ingegeven door het psychodrama van zijn isolement, voor 2Pac is de tegenstelling a way of life. Zijn filosofie van de tegenspraak beheerst zijn muziek: hij hanteert het hele hard core rap palet – thugs, racisme, zwart-tegen-zwart geweld, opscheperij en vrouwen – maar dan op een ontspannen manier. Zijn donkere stem, dreigend over een relaxed beat en funky melodieën: dit zijn easy-listening berichten over de apocalyps. In een herdenkingsartikel in de recente *Rolling Stone* heten die vele contradicties juist de essentie van 2Pac: 'What made this disconcerting mix especially notable was how credible it all seemed. Shakur could sing in respectful praise and defense of women, then turn around and deliver a harangue about "bitches" and "ho's" – or could boast of his gangster prowess one moment, then condemn the same doomed mentality in another track – and you never doubted that he felt and meant every word he declaimed. Does that make him sound like a confused man? Yes – to say the least. But Shakur was also a man willing to own up to and examine his many contradictory inclinations, and I suspect that quality, more than any other, is what made him such a vital and empathetic voice for so many of his fans.'

En hij weet het zelf maar al te goed: 'I'm at war with different things at different times. My own heart sometimes. There's two niggas inside me. One wants to live in peace and the other won't die unless he's free. There's Tupac the son of the Black Panther and Tupac the rider. Those are the two people inside of me. My mom and them envisioned this world for us to live in and strove to make that world. So I was raised off those ideals, to want those. But in my own *Life* I saw that that world was impossible to have. It's a world in our head. It's a world we think about at Christmas and Thanksgiving. I had to teach my mother how

to live in this world like it is today. She taught me how to live in that world that we have to strive for. And for that I'm forever grateful. She put heaven in my heart.'

Pump Ya Fist, Y'all!

Het trieste verhaal van George Jackson, en niet dat van Shakur, is een Amerikaanse tragedie op maat van de Vlaamse theatermakers van vandaag. De nood aan het leggen van een (loop?)brug tussen podium en werkelijkheid blijkt hoog. In *Etcetera* 51 schreef theatermaker Jan Ritsema over de zin en onzin, waarde en onwaarde van het theater vandaag. Hij pleit voor een dringende en grondige vernieuwing van het theater, een vernieuwing die zich het best laat samenvatten met één zin uit zijn tekst: 'Het wordt hoog tijd dat het toneel waar wordt.' Ritsema wil niet meer weten van het onechte, van het doen-alsof, van de schijn, van de poppenkast. Hij wil een toneel dat mag worden aangeraakt. Zijn nieuw toneel zoekt de confrontatie met de werkelijkheid, niet omwille van de confrontatie zelf, maar 'opdat er zo weinig mogelijk verhuuld zou blijven'. Hij orakelt: 'Weg met de illusie, de metaforen, de hyperbolen en de paradoxen. Opdat het toneel weer onthult.'

In datzelfde nummer van *Etcetera* staat een tekst van Marianne Van Kerkhoven waarin zij zich buigt over de vraag of Stan, Dito'Dito, Maten en de Roovers al dan niet epigonen zijn van Maatschappij Discordia. Maar uiteindelijk komt zij uit bij dat wat al die theatermakers meer bezig houdt: een nieuw politiek theater. Deze gezelschappen verschillen weliswaar van elkaar, maar blijkbaar hebben ze één ding gemeen: hun vraag naar een nieuw maatschappelijk engagement van het actuele theater. Uit de jaren '70 (de hoogdagen van het agitprop-toneel in onze contreien) herinnert Van Kerkhoven zich de stelling dat 'het persoonlijke politiek is' en dat wil ondermeer zeggen dat een politieke stellingname enkel geloofwaardig kan zijn wanneer zij uitgaat van een authentieke persoonlijke betrokkenheid bij de politieke problematiek. Met andere woorden, en zij geeft zelf dit voorbeeld: 'de woede waaraan Frank Verduyven en Willy Thomas vorm gaven in hun voorstelling omtrent de Golfoorlog, *Het is nieuwe maan en het wordt aanzienlijk frisser*, heeft enkel waarde én kracht omdat het een werkelijke woede is.' Zij besluit die bedenking met een retorische vraag: 'Moeten we in het theater, zeker vandaag, niet op zoek gaan naar een reële ontroering, naar een wezenlijk geraakt worden?'

De sleutelideeën uit deze twee pleidooien zijn kristalhelder: het theater moet waar worden, het toneel moet onthullen, de theaterma-